

ЦЕЛИ И ЗАДАЧИ НА БЪЛГАРСКАТА ГЕОКОНСЕРВАЦИЯ

Основната цел на Асоциацията за опазване на българското георазнообразие съгласно нейния устав е *„Да отстоява и осъществява на територията на страната принципите на Международната програма за Геонауки и геопаркове (МПГГ) на ЮНЕСКО“*. В съответствие с препоръката МПГГ за създаване на Национални комисии за геопарковете в държавите-членки (признати от съответните Национални комисии за ЮНЕСКО), сред основните цели е също така и разработването на Национална стратегия за опазване на българското георазнообразие, вкл. създаването на Национален комитет за геопарковете, който да координира дейностите по разработването и управлението на българските геопаркове.

История на българската геоконсервация

В развитието на българската геоконсервация от деветдесетте години досега се очертават следните основни етапи:

1996-1998: Включване на българската геоложка общност в европейските усилия за оценка на геоложкото наследство, вкл. домакинство на ProGEO конференцията през 1998, на която официално бе обявена Инициативата за геопарковете на ЮНЕСКО;

1999-2003: Разработване на Регистър и кадастър на геоложките феномени в България по задача на МОСВ;

2007-2010: Създаване на уебсайт с данни за най-известните български геотопи по проект на МОН.

2000-днес: Популяризиране на българското геолошко наследство чрез обществени кампании и публикации в издания у нас и в чужбина.

2002-днес: Разработване на геопаркове в територии със забележително геолошко наследство: Искърски пролом (2002, 2018-днес), Белоградчишки скали (2009-2015), Рила (2014-днес), Източен Балкан (2022-днес), Поморие (2023-днес).

Анализът на периода след обявяването на програмите GEOSITES (Anon., 1995) и GEOPARKS (UNESCO Geoparks Programme, 1999) с включването на българската геоконсервация в инициативите на ProGEO, налага следните основни изводи:

- Геоложкото наследство притежава огромен потенциал за стимулиране на местната икономика и осигуряване на устойчиво развитие на регионите чрез геотуризм и други форми на устойчив туризъм;
- Масови кампании като „Седемте нови природни чудеса на света“ „Чудесата на България“ и др. показват, че българският вот дава ясен приоритет на геоложкото наследство пред културното и духовно наследство;
- Геоложките забележителности като правило остават извън държавните мерки за икономическо стимулиране на туристическите дестинации, за сметка на обектите на културно-историческото наследство;
- Натрупаният през последните 25 години богат опит, може да се използва за глобалното популяризиране на природните забележителности в България.

За да се използва постигнатото за приобщаване към ценностите на световната геоконсервация и да се направи успешен преход към легитимирането на българското геолошко наследство пред света, Асоциацията си поставя следните задачи:

- Да изведе като национален приоритет популяризирането на българското геоложко наследство, което представлява национално богатство;
- Да превърне развитието на геотуризма в национален приоритет, който представлява успешно ориентиран бизнес-сектор осигуряващ висока степен на възвръщаемост на инвестициите;
- Да привлече вниманието на отговорните институции за целево стимулиране на местните инициативи за развиване на геотуризм;
- Да направи всичко възможно за утвърждаване чрез Закона за защитените територии на новите категории „геотоп” и „геопарк”.
- Да се направят усилия за включване на районите с известни геоложки забележителности сред приоритетите на оперативните програми за регионално развитие.

Мисия и стратегия на българската геоконсервация

Мисия: Опазване на българското геоложко наследство в съответствие с принципите на Международната програма за геонауки и геопаркове (МППГ) и използването му за подобряване на социално-икономическото състояние на регионите чрез геотуризм.

Стратегически задачи:

- Провеждане на политиката на МППГ на територията на България чрез двете основни дейности заложи в нейния устав: Международната програма за геонауки и Глобалните Геопаркове на ЮНЕСКО;
- Актуализиране на Регистъра и кадастъра на геоложките феномени в България;
- Разширяване на националния списък от геотопи чрез научно описание и експертна оценка на нови обекти;
- Разработване на национална мрежа от геопаркове и номинирането им за Геопаркове на ЮНЕСКО;
- Разработване на посетителски центрове в малки и средни населени места с музейни колекции от скали, минерали и фосили, и нагледни материали за местната геология.

Изхождайки от перспективите за развитие на българската икономика по всичко личи, че бъдещето на родната геология ще е по-тясно свързано с туризма, отколкото с търсене и проучване на полезни изкопаеми. Интегрираният подход за решаването на проблемите на обществото изисква мобилизиране на усилията на експерти от различни области на познанието и икономиката. Разработването на геотуризма в България, което е в начален стадий, изисква огромни усилия и ресурси. Необходима предпоставка за осъществяването на тази икономически важна за страната стъпка е в ръцете на Асоциацията за опазване на българското георазнообразие, чието призвание е да информира широката общественост за огромния потенциал на геотуризма като успешен и бързо развиващ се нов туристически бизнес-сектор.

Узаконяването на новата категория защитена територия „геопарк” и разработването на геопаркове в цялата страна ще осигури нови работни места и ще въведе българската геология в ново амплуа – стимулиране на социално-икономическото развитие на регионите чрез геотуризм. Ориентирането на националните и природните паркове към опазване на геоложкото наследство могат да

се окажат преломен момент за създаване на постоянна нужда от квалифицирани в областта на геотуризма специалисти, подготвени за управление, опазване и популяризиране на георазнообразието. Реализирането на стратегическите задачи на българската геоконсервация ще донесе на страната глобално популяризиране на нейните природни забележителности и ще допринесе за привличане на целогодишен туристически поток от всички континенти на света.